

GIÁ BÁN

DONG-FRAN (NGOẠI-QUỐC)

Một năm... 6.000	6.000
Sáu tháng... 3.000	3.000
Ba tháng... 1.500	1.500

Mua báo phải trả tiền trước.
Theo vì muốn gửi cho
H. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN - AI
đang quảng cáo, việc riêng
xin thương nghị trước.

TIẾNG-DÂN

Chức-nhiệm: Văn-Chủ-biên
HOYNH-THỨC-KHANG

LA VOIX DU PEUPLE

Địa-chỉ: Đường Hùng-Vũ - Huế

Quản-ly
TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

Mỗi tuần xuất-bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

Giấy-thiệp số 10

Địa-chỉ: TRẦN-ĐÌNH - Huế

Nhân - tài là
nguyên-khí của
nước - nhà.
人才、國家之元氣。

NHÂN-TÀI VỚI XÃ-HỘI

Nước có nhân tài thì nước được thịnh-vượng, bằng không có nhân-tài thì tất bị suy-diệt. Nhân-tài là nguyên-khí trong một nước, rất là cần thiết mà không thể thiếu được. Song ta xem trên lịch-sử thì phạm xã-hội nào mà mang lấy cái kiếp trầm-luân suy bại, thì muốn miệng một lời, ai cũng kêu van năn nỉ rằng: Một không nhân-tài, hai không nhân-tài. Nay ta thử xét nguồn gốc nhân-tài từ đâu mà ra thì thấy có hai cách:

Một là cách đào-tạo nhân-tài.

Hai là cách thu-dụng nhân-tài.

Về cách thu-nhập thì xưa nay đồng tày, ai cũng nhận sự giáo-dục là cái lò đúc ra nhân-tài. Bởi vậy nên nước nào cách giáo-dục được hoàn-thiện về phổ-cập thì nước ấy nhiều nhân-tài. Xem như các nước Âu Mỹ ngày nay: không những các nhà khoa-học triết-học kế tiếp ra đời, mà tinh-thần độ-tri-thức trong dân-gian, một ngày một tiến lên, trăm nghề ngàn nghiệp, cái gì cũng có về thông thạo, dù sức mà ứng dụng về công việc trong xã-hội; do không phải là hiệu quả của cách đào-tạo sao?

Về cách thu-hai thì các nước Âu Mỹ nhân quyền phát-đạt, ai cũng hưởng được cái quyền tự-do bình-dẳng; học đã thành nghiệp thì một đường do nhà nước bố-dụng, còn một đường thì tự-trạch-nghiệp-tự-do, ai có tài gì thì tùy nguyên của mình mà tự mình làm việc ấy. Bọn tại triều kia gánh vác việc chung trong đất nước mà bọn tại đã nọ cũng có đường tiến thủ, không phải bị đè nén vùi lấp mà đến không phát-triển năng-lực của mình được. Ở trong xã-hội như thế nên chỉ lo mình không tài, chứ có tài thì không lo gì mai-một.

Ở xã-hội ta thì thế nào? Về cách đào-tạo thì trầm đưu thiếu thốn, chưa nói đến cách dạy bảo, chỉ cầu có chữ học mà trường học đã không đủ dung biết bao nhiêu bọn tuổi trẻ có tư-chất thông-minh mà đành phải ụp một vào tương, trọn đời mang lấy cục đốt. Đây là nói cách đào-tạo. Còn cách thu-dụng lại càng hẹp hòi nữa: Ngạch quan-lợi đã có chừng, các sở công cũng không thừa chỗ, không kể những người không học, không có chỗ làm, làm người hoặc học đã rồi nghiệp nọ kia, hoặc học đ-

ang mà không chỗ đứng chừa, cũng đành phải làm bạn với con ma thất-nghiệp. Ngoài ra lại nhiều người bị chửi nghi ngờ mà khoan tay xếp vế, sinh nhai của mình mà còn khó phương giải-quyết, nói gì đến công việc xã-hội nhân-quân!

Nhân-tài không phải một vật trên trời rơi xuống, dưới đất trời lên, chỉ nhờ cách đào-tạo mà thành, lại nhờ có chỗ dùng, mới phát-triển năng-lực. Ở xã-hội ta cách đào-tạo và cách thu-dụng như thế, trách nào nhân-tài không vùi lấp mà tiêu mòn! Kỳ-giá viết đến đây mà tự nhiên nhớ đến cái chế-độ khoa-cử ngày trước.

Bên Á-đông ta, từ đời Hán trở xuống, đúng lối thi-cử để chọn nhân-tài. Là gì lối học khoa-cử, đóng khuôn đắp kiêu, cảm trước ngấn sau, cốt kếp cả người tài-trí vào trong cái khuôn như mỳ. Vì thế nên trừ con đường khoa-cử ấy, dầu những tay hào-kiệt lỗi-lạc, có cái tài khác thường xuất-tục, cũng không ngá nào xuất thân được; mà có chui mình vào đường ấy thì lại bị bộn mắt thịt ngu dốt kia, không phân ngọc đá, chẳng biện vàng thau, cứ lấy cái khuôn mẫu hẹp hòi mà dè-nén. Có tài mà không chỗ phát-triển/ thành ra không làm được ích-chung trong xã-hội mà trở lại xoay qua những chuyện khuấy nước đục trôi. Xin kể một đôi chuyện dưới đây:

1— Hoàng-Sào đời Đường là một anh học-trò có tài, vì thi-lấn-sĩ không đỗ, trở về tụ-chúng làm giặc, làm nguy cho nhà Đường.

2— Hồng-tá-Toàn đời Mãn-thanh cũng là anh học-trò, thi-tú-tái không đỗ, về gây ra cái cuộc Thái-bình thiên-Quốc làm nguy cho nhà Thanh, hao binh tổn tướng, kéo dài đến mấy năm mới dẹp yên, mà dĩ-dàng Hồng-môn còn lưu-truyền ở Trung-hoa cho đến ngày triều Thanh bị đổ (như hội Lão-Khà, Tam-diêm...).

Đó là chuyện ở Trung-hoa, còn ở nước ta, cũng có vài chuyện:

3— Ông Cao-bá-Quát, tài học khi phách; rõ là một tay khác thường, vì thi-lấn-sĩ không đỗ, bực chun vào trong quan-trường lại gặp nhiều điều bất-như-ý, sau can vào việc khởi-nghĩa mà chết. Khi ông ta thì hội-gặp bài-phủ « Văn-hán chương-thiên » 文 漢 章 天 文, quyền ông có câu: Văn gian bất thủy hà lưu... Thiên lễ vô linh diệp lan... (文 間 不 水 何 流... 天 際 無 星 亦 爛... nghĩa là trong mây chẳng nước mà trôi..., không trống không sao cũng sáng...) Quan chẩm trường cho là vô nghĩa mà đánh bồng. Thì văn ông ta gần đây truyền tụng đã nhiều, thật là một người tài học ít có.

quyền ông có câu: Văn gian bất thủy hà lưu... Thiên lễ vô linh diệp lan... (文 間 不 水 何 流... 天 際 無 星 亦 爛... nghĩa là trong mây chẳng nước mà trôi..., không trống không sao cũng sáng...) Quan chẩm trường cho là vô nghĩa mà đánh bồng. Thì văn ông ta gần đây truyền tụng đã nhiều, thật là một người tài học ít có.

4— Ông Đầu-xử-Thái, cũng là một tay tài-học hơn người, hạch tính đồ dẫu một lần nên gọi là Đầu xử. Ông ta cũng vì thi không đỗ, bắt đực chỉ mà chết về việc... Người ta có truyền-tụng mộ; câu thi của ông:

Phong cảnh từ thời thanh
lạc học,
Cán-khôn song nhân liễu
ư loa.

風景四時清似錦
乾坤雙眼小於螺
(Phong cảnh bốn mùa trong
giống học,
Đất trời hai mắt nhỏ như
nghe).

Xem câu thi ấy đủ rõ nhân-cách cao-thượng và khảng-khái là giởng nào!

Xem mấy chuyện trên, ta thấy rằng ở về thời đại chuyên chế ngày xưa, lấy khoa-cử làm hạn chế nhân-tài, nên nhân-tài thường lọt ra ngoài cái khuôn chật hẹp. Hiện ở các nước văn-minh ngày nay, ai cũng có quyền tự-do, nên bất kỳ có cái tài gì, làm được nghề gì, đều tự mình phát-triển ra mà không có đấng gì ngăn trở; dầu cho tài cao chí lớn không đứng chừa trong trường chánh-trị, thì làm dang tại giá 在野黨, lập thuyết trừ thù để tuyên-bổ chánh-kiến của mình; còn ngoài ra muốn làm việc gì, miễn là ích trong xã-hội thì ai cũng tôn-sùng, dầu ở địa vị nào cũng được.

Bởi vậy nên muốn cho xã-hội có nhân-tài trước là chính đốn cách đào-tạo cho phổ-cập và hoàn-thiện, sau là phải có cách thu-dụng cho tài năng được phát-triển. Như vậy thì trong nước không khi nào thiếu nhân-tài mà nhân-tài mới rõ ích cho xã-hội. Không thể thì sắc không rèn không khi nào thành ra đồ đồng, dao không dùng thì rết ăn, không khi nào có cái ngày nhân-tài xuất hiện được.

H. H. Nh.

Tết! gán Tết!

Còn mười mấy ngày nữa thì hết năm Tây và còn vài tháng nữa thì hết năm ta; theo thói thường ta hay gọi là « Năm hết Tết đến ». Vậy xin phép nhắc chừ qui độc giả, ai còn thiếu tiền hay nhớ ký hạn mà gọi lại cho Bản báo để tiện việc kế-toán chung niên, cảm ơn,
Bản quán

Tình-hình Nghệ-Tĩnh

40 người bị bắt ở Nam dân
Tại làng Xuân lai thuộc huyện Nam dân (Nghệ an) vừa rồi có 40 người tình nghi có dự mấy cuộc biểu tình bị bắt giam tại đình quan Tổng đốc.

Lính đến Nam dân
Hôm 9 decembre viên quan đôn, 20 lính khố xanh và một người Mật thám đi đến đóng tại huyện Nam dân để lo đàn áp, vì dân miền ấy còn muốn lập nhiều cuộc biểu tình khác nữa.

Quan lính sẽ đóng tại đây trong một tuần lễ.

Bắt người xét nhà
Hôm 9 decembre, số Mật thám đi cho bắt hai viên táng sự ở Bưu-điện Vinh là Nguyễn duy Lợi và Nguyễn Trọng Dự, vì hai viên ấy bị tình nghi có chôn trong một tiểu thổ công sản.

Trong khi bắt có khám nhà nhưng không thấy vật gì quan hệ. Thủ phạm vô bắt cóc viên chánh tổng Lê-hiến-Đức ở Hưng-nghĩa nay đã bị bắt. Người Ky-tên là Nguyễn hữu Nhuận độ 20 tuổi quán làng Trung cầu, tổng Văn viêr, huyện Nam-dân (Nghệ-an). Khám xét trong người thấy có mang một số tiền, đem về số Mật thám xét hỏi, thì Nhuận đã thú nhận hết.

Tòa Kiểm duyệt

Biểu tình ở Can-lộc

Hôm 9 decembre quan Công sứ Hatinh cùng một toán lính lệ đương đến làng Phú lưu thượng, thuộc huyện Can-lộc (Hatinh) bắt một tay cách mệnh trọng yếu ở trong làng ấy và xét nhà anh ta, bắt được nhiều giấy má quan hệ và truyền đơn.

Lập tức quan Công sứ hạ lệnh cho lính lệ đương phá tan nhà anh ta.

Dân làng Phú lưu thượng và các làng chung quanh đổ đến xem rộ đông; thấy sự thế như vậy, bọn nổi lên làm loạn, xông vào một cách rất dữ tợn. Lính dẫu, họ bèn bắt gây mao để sẵn trong mình ra; thực đối phó với lính. Viên đội lính họ giải tang theo lệ, nhưng bên dân không lấy làm dẫu, lính là đê-độc bên đương sung bản. Khi Ky dân mới chừa giải tang, bỏ lại 10 người chết và nhiều người bị thương.

Biểu tình ở Ba-giang

Hôm 3 decembre, nhân dân vùng Ba-giang (Hatinh) có tổ chức một cuộc biểu tình, có hơn 3.000 người đến dự.

Lập được tin đến giải tang; nhưng khi lính đến nơi thì dân biểu tình đã giải tang trước rồi.

SỐ TỚI SẼ ĐĂNG BÀI:
Mọi giờ tiếp chuyện
Quan Quyền Toàn-quyền
ROBIN

VĂN - ĐỀ TÀI - BÌNH VỚI CUỘC TƯƠNG-LAI ĐẠI CHIẾN

(Tiếp theo)

Sau cuộc Âu chiến binh bị nước Đức đã bị giảm thiểu rất nhiều. Đội quân hàng không của Đức gần như đã tiêu diệt. Liệt cường lại cảm Đức không cho chế tạo chiến cụ có chất độc. Nhưng cảm mà đã chắc có hiệu quả được không? Nước Đức là một nước có tiếng về kỹ nghệ và hóa học; lấy cái khoa học tuyệt diệu kia mà đem ra chế những thứ thuốc giết người hết sức ghê gớm, đã làm những chất không hai, hoặc là phân hóa học, hoặc là thuốc nổ, thuốc sơn v. v... việc ấy có khó gì? Nhưng ngày thái bình thì trong nước chỉ có những xưởng công nghệ thường, mà đến ngày khai chiến thì bao nhiêu những xưởng kỹ nghệ đã không biết mấy là chết độc, là thuốc giết người. Tại các nhà thí nghiệm về vi trùng học, ngày thường thì thấy các bác sĩ ra vào thường để nghiên cứu cách làm cho nhân loại tránh khỏi cái mối họa tay trời về các bệnh truyền nhiễm; ngườđầu đến khi khai chiến thì nhà thí nghiệm nào cũng đổ ra không biết bao nhiêu là quả bom mà trong mỗi quả bom lại chứa vô số vi trùng đáng ghê sợ. Một quả bom này mà từ trên trời thả xuống, ném xuống một vùng nào thì đủ làm hại biết bao nhiêu sinh mạng!

Các báo vừa rồi có đăng chuyện thí nghiệm cách để phòng chất độc của tàu bay, tại Lyon, Pháp. Cuộc thí nghiệm này lại kéo dài ra khắp cả nước Pháp. Nước Anh cũng đã thí nghiệm và biết rằng tuy địa thế nước mình có phần tiêng lợi, là ở giữa biển, nhưng nếu có một cuộc chiến tranh bằng chất độc thì cũng khó lòng mà bảo hộ đó thành và các miền gần đó. Vì vậy mà Anh-Quốc mấy lúc này ở lo khuếch trương đội quân hàng không và sắm khí cụ để phòng chất độc.

Cái mối lòng lo sợ, và phòng bị của Pháp, Anh, đã thế, mà nói đến cái nước dưới cạnh nước Pháp là Ý-đại-lợi kia, thì ta cứ nghe cái tay độc tài chếch chàn Mussolini nay tuyên bố cách này, mai hăm dọa cách khác. Mỗi tháng 5 tay đây đương khi ông ngoại giao Pháp và các nhà ngoại giao khác đương bàn luận những là tài bình những là hòa bình, thì thủ tướng nước Ý đứng đàn diễn thuyết tại Milan và Florence, để thách liệt cường, khinh miệt cái chủ nghĩa hòa bình cho là ảo tưởng. Thủ tướng có nói: « Hừ là còn sáng đại bất thì sáng đại bác khi nào cũng rất đẹp hơn lời nói, vì lời nói có tới đẹp cũng là vô ích. » Trong diễn văn của Mussolini thủ tướng nói có ý đả-cải mặt nạ của cái chủ Âu giá và giả-giới kia, vì mỗi khi đến nhóm ở Genève thì bàn về hòa bình, mà khi đi về mỗi xã thì cứ cầm cự dự bị chiến tranh. Thế mà cách đó 5 tháng, mới bữa cuối tuần tháng 10 đây, thủ tướng lại diễn thuyết tại Venise nhắc lại lời nói trước, và nói thêm rằng nếu chỉ lấy lời nói trong những mà điều đình các sự xung đột trong các dân tộc, thì ta cho lời nói là thần thánh.

Thần thánh mà xét, những lời nói của thủ tướng Mussolini đầu

không phải là lời nói bùa bùa, nhưng ít nữa lời nói ấy có về chất thành mà không phải toàn là giả người lừa chúng.

Ấy đó Đức, Pháp, Anh, Ý, bốn cường quốc ở Âu-châu, hoặc bày tỏ rõ ràng cái thái độ của mình, hoặc miệng, nói hòa bình mà trong cử-thức trương binh bị, hoặc nói lòng từ thiện mà cứ âm thầm đúc súng, đồng tàu... nước nào cũng dự tưởng đến một cuộc xung đột tương lai. Cuộc đại chiến tương lai này, ông Ludendorf dự đoán về năm 1932. Đó là ông Ludendorf có cái cơ của ông, nhưng biết đâu cái « quá Đại chiến » kia vì gặp tiết trời khí hậu thuận hòa cho nó mà nó không chín sớm đi hay sao!

Về cuộc Đại chiến đã qua, trong lúc này có nhiều tờ báo nhắc đến, nhưng không thấy kể các khoản thiệt hại. Nay thử kể ra sau để độc giả xem đồng biểu một ít về cái tên « thảm hại tàn khốc » của trận Âu-chiến 1914.

Từ năm 1914 đến 1918 số lính dăng vào cuộc Âu-chiến của các nước là đến 70 triệu.

Số hao hại như sau này:

Pháp:	chết	1.550.000 người
	bị thương	3.100.000 người
	tàn tật	800.000 người
Anh:	chết	725.000 người
	bị thương	2.050.000 người
	tàn tật	350.000 người
Đức:	chết	1.835.000 người
	bị thương	4.215.000 người
	tàn tật	665.000 người
Nga:	chết	700.000 người
	bị thương	2.750.000 người
	tàn tật	410.000 người
Chung cả các nước có dự vào Âu-chiến (số chung):	chết	9.000.000 người
	bị thương	10.000.000 người
	tàn tật	3.500.000 người

9 triệu người chết, 19 triệu người bị thương, 3 triệu rưỡi người phải tàn tật! với biết bao nhiêu triệu con mồ cha, vợ mất chồng, không nơi nương tựa, phải hăm vào vào một đời phiêu bạt! Đó là nói về người, còn của thì trận Âu-chiến đã làm tổn phí hết một trăm ngàn ngàn (xem tiếp trong ba kỳ tiếp theo)

VĂN-VĂN

Gặp mưa
Lời nắng lâu rồi cũng phải mưa,
Nước non san sẻ, mới là vùa.
Hơi thu nhuộm thắm màu rặng cỏ,
Vẻ lúa xanh giòn khắp ruộng trùa.
Mắt lạ cảnh trời, thay tằm tằm,
Xe quen đường cũ, trải hai mùa.
Chân mây mờ nước, nhìn sơ sà,
Chạnh lòng quê nhà, nhớ nỗi xưa.
L. V. M.

Thử đêm
Trong phòng dân mudi vẫn so ve,
Màn tối, vương mù kín dải che.
Giọng vạc ăn đêm quang quốc quốc,
Tiếng gà gáy sáng lẽ lẽ te.
Ngồi yên ngắm nguyệt mờ mờ tỏ,
Trước cửa hơi đông vắng vắng nghe,
Mặt ngọn đèn con lòng thẩn thẩn,
Quanh mình ai ngủ giấc no lành.
H. T. N.

ANNAM LỊCH SỬ

HÃY NÊN

HÚT THUỐC LÁ

JOB

CÀM-TƯỜNG ĐỐI VỚI BẢN DỰ-THẢO HIẾN-PHÁP TRUNG-KỲ

(Lược trích và phụ thêm mấy lời phê-bình)

Vấn-đề Hiến-pháp gần đây bản-báo không muốn bàn vì nói mà không làm thì có hay cũng không bỏ lịch gì. Nay tiếp được bài này của một người dân trong xứ gửi đến. Bản-báo lấy công làm mà đăng lên báo chương để đọc-già đồng lâm.

Năm 1927 và 1928, dân Trung-kỳ chúng ta có nghe mấy ông Dân biểu đề khởi vấn đề Lập hiến mà yêu cầu với chính phủ; . . .

Vi thể mà câu chuyện Lập hiến đình đốn một hồi. Trong khoảng gần đây, nhân cuộc biến động xảy ra trong xứ, các nhà đương-cuộc, ngoài sự - lực nghiêm phòng, hình luật trừng trị, lại bàn đến vấn đề cải cách chính trị, mà câu chuyện Hiến pháp nhân dịp mà sôi nổi lên một cách rất náo nhiệt.

của người mà thay đổi mau chóng. mà bản thảo ấy cách nay đã 5, 6 năm trời, nay mới phát bố, bèn chớng mới mà phương lược có hơi cũ, có lẽ vì có ý mà ở trong có những điều không thích ơp chăng? Đã là dân Trung-kỳ mà đối với bản dự thảo Hiến-pháp Trung-kỳ thì đầu lãnh đặng đến đâu cũng không thể dẹp cái mối cảm tình quan hệ ấy được. Vậy xin lược trích một đôi điều mà phụ thêm vài lời phê bình:

Bản dự thảo này căn cứ theo Hòa ước năm 1884; chính trị trong nước có hai cơ quan cốt yếu là bên vua và bên dân.

Về bên Quốc-quân. - Quốc-quân giữ quyền hành chánh, giao cho Quốc-vụ-viện làm thay và chịu trách nhiệm. Quốc-quân có quyền bổ dụng quan lại, trừ các bộ trưởng do Dân-viện cử mà Quốc-quân chọn; giải tán Dân-viện sau khi thương đống với chánh phủ Bảo-hộ. . . ; tuyên bố và thi hành những bản luật mà Dân-viện đã quyết nghị. . . ; có quyền kháng nghị sự hành vi của đại diện Bảo-hộ với chánh phủ Pháp. . . Luật lệ chỉ dụ và nghị định có quan hệ đến quyền lợi người Nam thì phải có Quốc-quân tuyên bố; có quan hệ đến quyền lợi người Pháp thì phải có quốc đại diện Bảo-hộ tuyên bố, mới được thi hành trong xứ. (Trích từ khoản 1 đến khoản 7).

Trước mấy tháng đây, thấy bài luận Hiến pháp của ông Phạm-Quỳnh, nói chung cả hai xứ Trung-Bắc-kỳ. Bài ấy đăng cả báo Tây và báo Nam lại in thành sách mà phát hành khắp nơi. Kể đó Đông-Tây Tuần-báo tháng trước đây (số 39) có bài: "Một buổi chuyện trong kỳ nghị Trung-kỳ". Trong đó nhắc đến bản dự thảo Hiến-pháp Trung-kỳ. Ngoài ra cũng có nhiều nhà hào khác bàn đến vấn đề Hiến-pháp.

Về bên Quốc-vụ-viện. - Quốc-vụ-viện có quyền hành chánh, giao cho Quốc-vụ-viện làm thay và chịu trách nhiệm. Quốc-quân có quyền bổ dụng quan lại, trừ các bộ trưởng do Dân-viện cử mà Quốc-quân chọn; giải tán Dân-viện sau khi thương đống với chánh phủ Bảo-hộ. . . ; tuyên bố và thi hành những bản luật mà Dân-viện đã quyết nghị. . . ; có quyền kháng nghị sự hành vi của đại diện Bảo-hộ với chánh phủ Pháp. . . Luật lệ chỉ dụ và nghị định có quan hệ đến quyền lợi người Nam thì phải có Quốc-quân tuyên bố; có quan hệ đến quyền lợi người Pháp thì phải có quốc đại diện Bảo-hộ tuyên bố, mới được thi hành trong xứ. (Trích từ khoản 1 đến khoản 7).

Về bên Quốc-quân. - Quốc-quân giữ quyền hành chánh, giao cho Quốc-vụ-viện làm thay và chịu trách nhiệm. Quốc-quân có quyền bổ dụng quan lại, trừ các bộ trưởng do Dân-viện cử mà Quốc-quân chọn; giải tán Dân-viện sau khi thương đống với chánh phủ Bảo-hộ. . . ; tuyên bố và thi hành những bản luật mà Dân-viện đã quyết nghị. . . ; có quyền kháng nghị sự hành vi của đại diện Bảo-hộ với chánh phủ Pháp. . . Luật lệ chỉ dụ và nghị định có quan hệ đến quyền lợi người Nam thì phải có Quốc-quân tuyên bố; có quan hệ đến quyền lợi người Pháp thì phải có quốc đại diện Bảo-hộ tuyên bố, mới được thi hành trong xứ. (Trích từ khoản 1 đến khoản 7).

Một vấn đề tranh luận náo nhiệt như thế, dân chúng ta nghe vậy hay vậy, chớ những danh hiệu đẹp và chế độ tốt ở xứ nào thì ta không dám biết, nhưng bề mang đến cái xứ hình chữ S này thì thường thường hay hóa ra hình bánh vẽ. Không chỉ những điều bóng mây hơi nước, sớm hiệp chiều tan, mà dầu cho phép hay chuyên tới, được các nhà văn sĩ ta hết sức lân đươg, làm bằng chiếu bài, bực biếng quảng cáo, sơn thép đủ màu, bày biện đẹp tới là giường nào, nhưng kỳ thực đời không thay được cơm, lạnh không giúp được áo; rất cực chỉ cung tài liệu cho một số ít người lợi dụng để rao hàng vẽ mồi lợi riêng, mà dân chúng ta cứ đứng vào cái tưng tưng trong mơ thấy mộng. Vì thế mà đối với vấn đề Hiến-pháp nói trên, không sao khiến cho dân chúng ta ngán được mỗi hồi nghĩ.

Trên là đại lược bộ phận hành chánh, cũng y như cơ quan quyền này, duy gọi cái tên mới là Quốc-vụ-viện mà không gọi Cơ-mật như trước; khác có một điều là bộ trưởng do Dân-viện cử mà quốc-quân chọn. Vua đã giao cho Quốc-vụ-viện làm thay, tức là vô trách nhiệm, mà có cái đặc quyền giải tán Dân-viện, không nói vì duyên cớ gì, cũng không cần bàn với Quốc-vụ-viện, chỉ thương đống với chánh phủ Bảo-hộ mà giải tán ngay, thế có nguy cho Dân-viện không? còn gì là cái quyền nghị pháp? Trên đã nói theo hòa ước năm 1884 thì trừ ngoại giao, binh sự ra, công việc nội chánh thuộc về Nam-triều chủ trương. Ngày nay tình thế khác hẳn; nói đến sự quan hệ đến quyền lợi người Nam và người Pháp thì lấy đâu làm giới hạn? Như đứa trẻ con 10, 12 tuổi trong thôn quê, học chữ A B C và Tam ba, Tư chữ, Kinh sách, 三 字 經, đã quan hệ đến quyền lợi người Pháp rồi. Một người Tây buôn, hoặc một người Tây du lịch làm việc riêng họ mà lời một xã thôn nào đã có quan hệ đến quyền lợi người Nam rồi. Căn cứ vào đâu mà biết được cái chỉ dụ này phải do vua tuyên bố? cái nghị định kia do quan đại diện Bảo-hộ tuyên bố? và trước khi tuyên bố có phải do Dân-viện bàn nghị gì không? hay là Dân-viện chỉ theo đường sau mà xét lại và chất vấn như ngày nay chăng? Như vậy thì quyền nội chánh cũng tới tới, có dính dấp gì với bản

Quốc-vụ-viện. - Quốc-vụ-viện do các quan bộ trưởng sung vào. Phạm thuộc quyền hành chánh, thi Quốc-vụ-viện phải tuân theo Hiến pháp và luật lệ đã định mà thi hành. . . ; có quyền đề xuất các nghị án đem ra Dân-viện quyết nghị. . . Các bộ trưởng chọn trong hàng quan lại và dân biểu từng môn môn khác. . . Quốc-vụ-viện phải có Dân-viện tỏ lòng tin nhiệm. Nếu bộ trưởng nào, vì ý kiến bất đồng, hoặc hành vi trái phép, bị Dân-viện mất lòng tin nhiệm, thì bộ trưởng ấy phải từ chức hay bị cách miễn; trừ khi có việc quan hệ đến toàn thể thì chỉ viện phải từ chức, còn người ra không liên đới. . . (Trích

khảo 10, 11 và 12)

Đoạn này thì quyền Dân-viện tỏ quá, hơn cả ở các nước dân chủ kia! Mấy ông bộ trưởng đã do Dân-viện cử, gì có ông do chưa trong Dân-viện (ở xứ ta Dân biểu được cử ra ngoài lại có cái thang bước ngay sang bậc thượng-thư; mặc sức cho các ông thầu-khoản vận động! xe ô tô chạy rầm rỏi!); còn nói quyền hạn thì thì hành theo luật án đưa ra Dân-viện thảo luận. Quyền hạn hành pháp như vậy, dầu cho ở nước Dân chủ cũng hạn chế đến thế là cùng. Lại còn buộc phải Dân-viện tỏ lòng tin nhiệm, nếu bộ trưởng nào ý kiến bất đồng, hành động trái phép, thì phải từ chức hoặc bị bãi cách. . . Đọc qua đoạn này ta rất lấy làm ngạc nhiên cho cụ bộ trưởng! vì câu "tỏ lòng tin nhiệm" và "ý kiến bất đồng", nói là mù quáng! Nếu là phải chỉ rõ điều kiện trái phép là trái hiến pháp và luật án mà Dân-viện đã định kia, chớ nói không tỏ lòng. . . nói bất đồng gì. . . thì ai biết đâu mà tránh được? Nhưng có lẽ các cụ cũng không lấy làm lo, vì đức Quốc-quân về phần các cụ, có quyền giải tán nghị-viện, chỉ thương đống với chánh phủ Bảo-hộ là được, cũng không cần nói điều kiện gì. کیا mà, Như Dân-viện mà từ chức theo bản Hiến pháp này thì cũng như một cái cây nhành lá sum sê, trồng ra ngoài, nhưng chỉ gốc cây thì bẻ đi, mà không có rễ chắm!

như thế mà tỏ lòng lãnh đạm, song chúng tôi rất tán đồng mấy câu trong bài thuật chuyện Lập hiến trong báo Đông Tây tuần báo:

"Theo hiến pháp, dân chưa năm được đề thảo luận trong tay, thì quyền dân chưa được dùng vàng. . . Nước Pháp trước khi lập hiến đã phải tuyên bố dân quyền. . . Việc nước không phải là việc riêng của một bọn nào."

Xin mượn mấy câu trên để kết luận bài này.

Kim-Sinh
Bình dân Trung-kỳ

HAI TỜ BAO BỊ BÃI

Đạo nghị định ra ngày 28 Août 1928 cho phép bà Nguyễn-đức-Nhuận xuất bản tờ Phụ-nữ-tân-văn ở Saigon, nay báo Hội-dồng chính phủ hợp kỳ thường trực bữa 6 Décembre 1930 đã thu lại.

Đạo nghị định cho phép ông Hoàng-tĩnh-Chu xuất bản tờ báo "Dân mới" ở Hanoi cũng bị thu lại.

Đối với một tờ báo chết trước khi đẻ như tờ "Dân mới" thì mỗi buổi vẫn còn có chừng. Đến như tờ "Phụ-nữ" trong Nam rõ là thành nhân, mà cũng mang lấy cái vận chết non, thì không những trong bạn quần thoa lấy làm thương tâm, mà các bạn đồng nghiệp cũng ngậm ngùi làm vậy. Nhưng chưa rõ vì cớ gì mà báo "Phụ-nữ tân-văn" bị bãi. Sau có được tin gì đích xác sẽ đăng tiếp.

T. D.

THÈ-GIÓT-SỮ *ngàn xong - Ai mua xin gửi trước 1918*
ĐÀO-DUY-ANH - Huế

DRAGÉES

Vermifuge

RUDY

Trị bệnh

SÁN LÁI

Thuốc viên Dragées Rudy trị bệnh sán lái rất thần hiệu, và làm cho người ta trở nên tráng kiện. Người lớn con em đều dùng được.

Thuốc viên Dragées Rudy có bán tại các hãng thuốc ở Saigon và các hãng thuốc ở các tỉnh.

PHARMACIE NORMALE
(L. SARRIEAU)
119-123 rue Catinat - SAIGON
(là hãng thuốc đáng tin cậy, tạo lập đã hơn năm chục năm rồi).

MỘT VIỆC MỜ MÀNG RẤT CẦN ÍCH TRÊN ĐƯỜNG THIÊN LÝ N° 1

SOCIÉTÉ D'ENTREPRISES DE TRANSPORTS ET DE GARAGES D'ANNAM (SÉTÉGA) QUINHON kính lời chào các khách quý đồng hành bằng xe lửa từ Saigon - Tourane. Xe chạy hằng ngày bằng kinh xe guong (AUTOCARS CONDUITE INTÉRIEURE) chở người rộng rãi kín đáo đi cầu biển, đúng ngày giờ, giá tiền từ Saigon - Tourane sẽ trả và xe hơi không quá một xu một cây số.

Sở xe lửa sẽ bán giấy ở các gares từ Saigon - Nhatrang giấy đi thẳng suốt về cho tới các tỉnh miền Nhatrang - Tourane.

Mua giấy đi suốt (Billet direct) thì khỏi phải đổi giấy. Ra tới ga Nhatrang nên hỏi ngay xe SÉTÉGA để chờ sẵn tại đó thường ngày xe đưa thẳng về nhà trọ. Ở lại đêm ở Nhatrang Quinhon đã có nhà ăn ngủ tử tế, sáng ra lên xe đi đàng hai ngày tới Tourane, khỏi phải đi đêm hôm khuya khước mệt nhọc thân thể, nguy hiểm lắm mạng. Mỗi khi quý khách giao cho xe SÉTÉGA một vé đi suốt (Billet direct) sẽ được SÉTÉGA miễn lại một số tiền hoa hồng từ một cắt đến bảy cắt tùy theo khoảng đường dài vắng, (giấy đi suốt không Saigon - Nhatrang về thẳng Nhatrang - Tourane).

Ở các tỉnh từ Tourane tới Nhatrang đi vào Phanbiển Saigon SỞ XE LỬA MIỀN NAM cũng giao cho hãng SÉTÉGA bán giấy đi suốt từ chỗ lên xe tới một ga nào ở trung khu đường Nhatrang - Saigon giá tiền dưới một xu một cây số để Nhatrang cứ trình giấy của hãng SÉTÉGA đổi qua xe lửa một cách mau chóng để đàng. Mỗi vé xe lửa mua tại SÉTÉGA sẽ được hoa-hồng từ một cắt đến bảy cắt, như khoản trên vãn nói.

Bagages từ Tourane - Nhatrang xe hơi lấy giá rẻ hơn, trừ cho hành khách hai chục Kilos, còn từ Nhatrang - Saigon phải tính đúng giá của số xe lửa.

Suối dọc đường Tourane - Nhatrang hãng SÉTÉGA có đặt các số đại lý để giao-thiệp các việc chuyên chở và bán giấy cho hành khách, vậy mỗi khi hành khách đến tại nơi các Agences SÉTÉGA mà mua giấy thì đúng tiền mọi bề mà khi có cần đàng hỏi hàng đàng gì thì đã có người của hãng chỉ vẽ sắp đặt rất tinh tường

NHỮNG CHỖ ĐẠI LÝ CỦA SÉTÉGA:

NHATRANG NINH-HOÀ YANGIA BANTHACH TUY-HOÀ TUYAN SONGCAU TUYPHUOC QUINHON BINH-DINH PHUOC PHUMY BONG-SON TAMQUAN SAHUYNH DUCPHO MÓDUC QUANGNGAI CHAUO TAMRY HALAM CHOCUI FAIPO VINHDIEN TOURANE.

GIỜ XE CHẠY VÀ GIỜ XE ĐẾN NƠI:

Khởi sự đi tại Nhatrang	5 giờ sáng, đến Quinhon 5 giờ 15
Quinhon	5 giờ sáng, đến Nhatrang 5 giờ 15
Tourane	5 giờ 12 sáng, đến Quinhon 5 giờ 1/2 15
Quinhon	5 giờ 12 sáng, đến Tourane 5 giờ 1/2 15

LA DIRECTION

Bài luận Hiến - pháp của ông Quỳnh ở trong có nhiều chỗ mâu thuẫn, những người trí thức trong nước cũng nhiều như báo đã phân đối, chúng ta không phải bàn nữa. Duy bản dự thảo Hiến-pháp của mấy ông nghị Trung-kỳ ta, lâu nay chỉ nghe cái tên mà chưa rõ nói đang thế nào. Mới rồi dân chúng ta có cái hân hạnh được đọc bản dự thảo ấy đăng trên báo Nông-Công - Thương (số 519).

Nói cho phải, bản dự thảo này vẫn sắc gọn gàng, có phân hóa ra các cấp sắp đặt, không có thừa thừa đống dãi như bản luận của ông Quỳnh. Song cứ như bài thuật chuyện của báo Đông-Tây thì bản này do ông Ngô-khởi thảo từ năm 1925 kia. Theo phông triêu xu hướng ngày nay, công cuộc trong xã cũng từ tương

DIEM-DINH

HOANG-MONG-LUONG

Đông-pháp Y-si

Trị các bệnh và chuyên trị bệnh con mắt

Puong khám bệnh ở cửa Đông, thành Binh-dinh, tại số nhà 10 Hà Kinh-Liên.

Giờ khám bệnh và làm thuốc (sớm: 7 giờ đến 11 giờ)

(chiều: 2 giờ đến 6 giờ)

Sớm chủ nhật khám bệnh không lấy tiền.

Buổi chiều nghỉ.

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

HUE

Cuộc đi bộ từ Bắc vào Nam

Hầu báo có được bức điện tín của hai người đi bộ từ Bắc vào Nam là ông Khang và ông Nuoai...

THỪA-THIỆN

Vì đâu nên nổi?

Ở làng Xuân - Hòa, huyện Hương Trà, có tên M. D., hôm 6 decembre, nhân lúc vợ đi vắng, ở nhà bà, đưa tờ giấy mới lên 14 tuổi mà hăm hiệp.

Lai cáo

Một đứa con gái mới 14 tuổi mà phải mang cái khố... không phải vì chế độ xã hội thì là gì?

Dùng tư lịch làm việc riêng sao?

Về khoản này đã thấy viện Co-mat thông tư ra ngày 25 tháng 3 ta năm ngoái, đại để nói rằng:

Tư lịch mỗi tên đình phải chịu năm ngày, đã có phạm Chi-chuẩn và nghị định của quan Toàn quyền.

Mới rồi tên Ngọc đi hầu huyện nha bắt chịu bao nhiêu đó, không xong nên tổng giam.

N ip lộn xộn này thiếu chí người bị lụy bởi những kẻ gian tham kia.

Một người giữa huyện lai cáo

Cái lụy khi không?

Mĩ Uân ở làng Thành mỹ, phủ Tam kỳ chuyên nghề làm nông, mùa cấy này có rước bon cấy ở miền người về nhà cấy ruộng như mỗi năm.

Từ từ ấy đã lộng sức về các huyện lý các xã thôn. Thế mà mới

rời ở huyện Quảng điền phân bố tư lịch làng Hạ-lang, làng Bắc-vọng, Bao-la đến làm nhà cho ông Ung-Thiền là Đốc giáo trường huyện ấy.

Quan làm trái phép mà lại lý lịch không tuân theo cũng không đúng, vì khố dề về sau...

Việc riêng của kẻ thừa hành thương mua oán cho Nhà nước. Nhà trách nhiệm có biết tới chỗ ấy không?

THANH-HÓA

Mandat của ai ???

Bản báo tiếp được mandat A 2549 n° 168 gởi ngày 10-12-30 tại poste Phủ-quảng, số lệ 5\$00, trong mandat không đề tên người gởi...

Người thủ lĩnh kỵ tên là Nguyễn-Vu tức Phan tức Phương tức Hanh, 23 tuổi, lãnh chức thủ lĩnh chỉ bộ công sản ở Bắc-kỳ này mới được một năm.

Người đồng chí của anh ta đó tên là Tạ Văn-Sanh, tuổi xich soát cũng chừng ấy, quê ở Ninh-binh. Sanh nói tiếng tây rất thạo, chỉ chuyên việc tìm đồng chí trong đám học sinh.

Xét nhà hai người ở đường Maréchal Pétain thì bắt được hai người khác nữa mà lâu nay ở Mật-tham Nam định đương tìm kiếm: Trần-phúc-Thọ, thủ xưởng việc định công ở nhà máy dệt, và người em gái là cô Trần thi-Tươi.

Cả bốn người đều bị giam ở trường Hội-dồng Đê hình xử.

Một lá cờ đỏ treo trên mái nhà lao

Vừa rồi người ta thấy trên mái nhà lao có treo một lá cờ đỏ có huy hiệu búa liềm. Một người lính gác lao hạ xuống đem nộp cho sở Mật-tham.

Một hôm chắt nước ở sông Hải-phong. - Hôm 4 decembre tàu cuộc cuối gần bến tàu, dựng phải ở đây sông một hôm chắt nước.

Đó là cá thì đầu của nó. Đi một đôi nó lình cò đi vào trong một đám cây thấy một cái di chim, nằm gần trên mặt đất.

Nó lình cò đi vào trong một đám cây thấy một cái di chim, nằm gần trên mặt đất. Trong đ có bầy con chim con đang nằm: thấy nó thì nhảy con chim con kêu lên.

Khi đầu nó khấp; nhưng lần lần nó thấy chúng nhỏ nên dần dần. Mấy con chim con đang vàng vọt, nó lấy một cái chân chận lên một con, con này vàng hơn trước.

Nó rừ đi đến, khi đứng cây này, khi ra vào nhành khác, khi phải đi xuống, khi phải trườn lên lấy chỗ đất cao thấp.

Nó rừ đi đến, khi đứng cây này, khi ra vào nhành khác, khi phải đi xuống, khi phải trườn lên lấy chỗ đất cao thấp. Nhiều khi đi lên trên mấy hòn đá nhỏ, đá cũng lán, làm

trạc độ đời người, và ở ruộng về thì là lạnh, về bếp sưởi, ít phải đồng hồ thì rên la ầm ỹ, rồi cuối, tội nghiệp thay! Nhà chủ đi báo làng; làng đi báo quan. Quan phủ Tam kỳ cho thầy thông về khám, thầy quả bị cảm phong mà chết, nên cho chôn; nhưng còn phải từ lên huyện Tiên phúc vì có uầy quan Tiên phúc.

Thần có gái ấy đáng thương để đánh con phàn Xỉ Uân chuyên nghề làm ăn mà rã, gặp cái chuyện lòi thối, thế nào cho khỏi tổn.

Thương tâm

Du lịch Trung-kỳ

(của ông BÁT-LONG soạn)

Đã in thành sách, giá mỗi quyển 0\$10, bán tại nhà in Tiếng-Dân.

Ở xa nhớ gởi thêm 0\$13 tiền cước, nếu mua nhiều quyển thì cả thêm mỗi quyển 0\$03.

TIENG-DAN

BẮC-KỲ

Bắt người xét nhà

Sở Mật-tham lâu nay vẫn lưu tâm tìm nh viên thủ lĩnh chỉ bộ công sản ở Bắc-kỳ.

Người thủ lĩnh kỵ tên là Nguyễn-Vu tức Phan tức Phương tức Hanh, 23 tuổi, lãnh chức thủ lĩnh chỉ bộ công sản ở Bắc-kỳ này mới được một năm.

Người đồng chí của anh ta đó tên là Tạ Văn-Sanh, tuổi xich soát cũng chừng ấy, quê ở Ninh-binh. Sanh nói tiếng tây rất thạo, chỉ chuyên việc tìm đồng chí trong đám học sinh.

Xét nhà hai người ở đường Maréchal Pétain thì bắt được hai người khác nữa mà lâu nay ở Mật-tham Nam định đương tìm kiếm: Trần-phúc-Thọ, thủ xưởng việc định công ở nhà máy dệt, và người em gái là cô Trần thi-Tươi.

Cả bốn người đều bị giam ở trường Hội-dồng Đê hình xử.

Một lá cờ đỏ treo trên mái nhà lao

Vừa rồi người ta thấy trên mái nhà lao có treo một lá cờ đỏ có huy hiệu búa liềm. Một người lính gác lao hạ xuống đem nộp cho sở Mật-tham.

Một hôm chắt nước ở sông Hải-phong. - Hôm 4 decembre tàu cuộc cuối gần bến tàu, dựng phải ở đây sông một hôm chắt nước.

Đó là cá thì đầu của nó. Đi một đôi nó lình cò đi vào trong một đám cây thấy một cái di chim, nằm gần trên mặt đất.

Nó lình cò đi vào trong một đám cây thấy một cái di chim, nằm gần trên mặt đất. Trong đ có bầy con chim con đang nằm: thấy nó thì nhảy con chim con kêu lên.

Khi đầu nó khấp; nhưng lần lần nó thấy chúng nhỏ nên dần dần. Mấy con chim con đang vàng vọt, nó lấy một cái chân chận lên một con, con này vàng hơn trước.

Nó rừ đi đến, khi đứng cây này, khi ra vào nhành khác, khi phải đi xuống, khi phải trườn lên lấy chỗ đất cao thấp. Nhiều khi đi lên trên mấy hòn đá nhỏ, đá cũng lán, làm

VẤN-ĐỀ TÀI-BÌNH

CUỘC TƯƠNG-LAI ĐẠI CHIẾN

(Tiếp theo trang trước)

triệu kim bản (100 milliards de livres sterlings), nghĩa là một món tiền có thể làm cho các nước trong thế giới sống trong khoảng 60 năm!

Còn cuộc Đại chiến tương lai? Phải hỏi tài khoản xấp xỉ này! Ta chưa hề bước chân đến chiến trường, chưa hề nghĩ tới thuốc súng, nhưng nghe nói đến mà không khỏi hoảng hốt kinh hoàng.

Viết đến đây tới sự uớc đến cái câu chữ la-tinh mà lúc trước thầy dạy tôi dùng làm luận đề ra bài cho tôi!

Nếu mấy muốn hòa bình thì phải dự bị chiến tranh đi... (Si vis pacem para bellum) Sau xa thay cái câu nói của nhà hiền triết tây phương!

Kỷ xđ số thứ 38, xđ tại Tổng cuộc ở Saigon ngày 28 tháng Novembre 1930. Cách thức số 2. - Série 1306 được ra. Trong série này có một vé liệt-kiệm, số 1978 của ông TAM A CAN, người buôn ở Hanoi được hồi lại: một ngàn đồng.

Tôi ngày 28 Novembre 1930, hội đã bàn định. 429 vé 1/8 \$5 tiền lời trả lời tháng (Novembre) này là \$ 214,56. Vé 0063 được ra.

Về này của ông Võ-hữu Đình, 89, rue d'Espagne, Saigon. Kỷ xđ số gần tới đây thì định ngày 29 Decembre 1930.

Về trận Đại chiến sau này, đừng có nói rằng: «Tôi già, tôi có tật, hoặc tôi là dân bần, là con nít, không lẽ ai bắt ra trận sa trường mà chịu cơn gió tên mưa đạn sao!»

Đại khái cuộc tương lai đại chiến là thế đó, thử hỏi cái vấn đề tài bình đối với cái vấn đề này có liên-tua gì không? Ta tưởng chắc không ai là không nghĩ như ta, gọi là Đại chiến tương lai chứ không khác nào trước con mắt. Thế cái sự xung đột của các đế quốc chủ

May không sinh ra tại nạn gì cả. Sở Liêm-phông đương mở cuộc điều tra xem hòm chất nổ ấy bởi đâu mà ra.

nó phải nhả cánh chim mà chạy không. Sự thất bại này là đầu hết. nó chạy mà tự hiểu là một đầu không danh giá.

Chạy đến một chỗ bụi, nó nằm nghỉ, lưỡi li se xuống tận đất, ngực phập phồng thổi; cái mỏ bị chim mổ vẫn đau, làm cho nó rên la không dứt. Nó lại nghe làm một vật gì to lớn bay trên nó, lập tức lại nảy ra một sợ. Nó bèn chạy núp vào một cái bụi kín gần đó.

Nó ăn núp trong bụi một buổi lâu mới đi ra. Thế là nó đã học được một chuyện khác: những thứ vật sống là thịt, và đã ăn rất ngon. Nhưng thứ vật sống ấy nếu nó lớn thì có

thể làm thịt họ. Vậy chỉ ăn những thứ nhỏ như mấy con gà nước con, còn đừng nên mò đến thứ lớn như con gà nước mẹ.

Nó lần đi lại gần bờ suối. Vì nó chưa từng thấy nước bao giờ nên nó tưởng là đi trên mặt nước là thú lắm, vì nó thấy mặt nước là thẳng bằng, không có chỗ cao rồi thấp như trên đất. Nó dước xuống nước, thì nghe hơi lạnh hơi vọc, và sụp vào trong nước, nó phải chìm xuống.

Muốn thở nó đã đưa mũi hít không khí, nhưng nó không phải là không khí mà nó hít, mà chính là nước nước rức vào mũi, vào thấu phổi, nó nghe khổ chịu vô cùng. Lặn lúc ấy nó tự nhiên nó cũng hiểu vì sao cái chết. Một chấp nó lại lên được trên mặt nước, thì được không khí. Nó không chìm xuống nữa; tưởng như đã học cách bơi từ bao giờ rồi cứ lấy chân vọc qua vọc lại mà đứng nổi ở mặt nước.

(Còn nữa)

VIỆC THẾ-GIỚI

A-DONG

Thương - hời. 6 decembre (Arip) - Trương-học-Lương đã khởi hành từ Nam-binh mà đi về miền Bắc, có 18 Trương sẽ hội kiến với Diêm ở Thiệp-tân

Bắc-binh, 7 decembre (Arip). Bắc-binh đã dự bị cuộc ngấm-tiếp Trung rất long trọng, nhưng Trương không ghé lại Bắc-binh mà vì liên lạc Mãn-châu nên đi thẳng về Phụng-thiên.

Bombay, 6 decembre. - Ông Gandhi bị bỏ ngục đến nay đã được bảy tháng. Dân Ấn-độ muốn ghi nhớ tháng thơ bảy này để lại Bombay có làm biểu tình. Chính

Série 1314 được ra.

Số trả tiền lời. -

Vé 0063 được ra.

Về này của ông Võ-hữu Đình, 89, rue d'Espagne, Saigon. Kỷ xđ số gần tới đây thì định ngày 29 Decembre 1930.

THƠ TÁN-THÀNH

QUANG-VẠN-THÀNH

Monsieur VINH-HƯNG-TƯỜNG

Buôn bán thuốc Nam thuốc Bắc tại VINH

Muốn nhận bản vẽ mua buôn thì gởi thư hỏi: M. NGUYỄN-HUY-CO, tá tài, làng Hoàng-ngiã phủ Hoàng-hóa, Thanh-hóa.

Buôn tận gốc thì giá hạ

Các Ngài có mua thử các máy ảnh, KÍNH, GIẤY, THUỐC ẢNH và các đồ dùng về việc ảnh của hiệu HUONG-KY HANOI, thì mới biết hàng tốt mà giá lại hạ không đâu bằng vì thứ hàng nào cũng buôn tận gốc mà

Các Ngài có mua thử các máy ảnh, KÍNH, GIẤY, THUỐC ẢNH và các đồ dùng về việc ảnh của hiệu HUONG-KY HANOI, thì mới biết hàng tốt mà giá lại hạ không đâu bằng vì thứ hàng nào cũng buôn tận gốc mà

Các Ngài có mua thử các máy ảnh, KÍNH, GIẤY, THUỐC ẢNH và các đồ dùng về việc ảnh của hiệu HUONG-KY HANOI, thì mới biết hàng tốt mà giá lại hạ không đâu bằng vì thứ hàng nào cũng buôn tận gốc mà

VĂN-HÓA-LANG

Nguyễn văn của JACK LONDON

GIANG-HẠ dịch thuật

Cương thủ bại Bức tường thế giới (Tiếp theo)

Thế là con chó sói con đã phá vỡ cái bức tường thế giới. Bấy giờ nó ngó tự nhiên, không nghe đâu đàn hoặc kêu chừ chít nào.

Thế là con chó sói con đã phá vỡ cái bức tường thế giới. Bấy giờ nó ngó tự nhiên, không nghe đâu đàn hoặc kêu chừ chít nào. Một con người lêu lắt trên Hlóa-tinh lần đầu chắt là không an lòng được như nó, vì con sói con không biết, không nghĩ đến những việc gì ngoài vòng mắt thấy, nên nó không lo sợ.

Nó rừ đi đến, khi đứng cây này, khi ra vào nhành khác, khi phải đi xuống, khi phải trườn lên lấy chỗ đất cao thấp. Nhiều khi đi lên trên mấy hòn đá nhỏ, đá cũng lán, làm

cho nó lại sụp sã nữa. Nó bèn nhận ra rằng những vật không có sự sống, không phải chỉ động vật như mấy lán trong hang nó, nhưng vật cũng không chừng nào thì cũng sẽ đi chuyển chừng ấy.

Đó là cá thì đầu của nó. Đi một đôi nó lình cò đi vào trong một đám cây thấy một cái di chim, nằm gần trên mặt đất.

Nó lình cò đi vào trong một đám cây thấy một cái di chim, nằm gần trên mặt đất. Trong đ có bầy con chim con đang nằm: thấy nó thì nhảy con chim con kêu lên.

Khi đầu nó khấp; nhưng lần lần nó thấy chúng nhỏ nên dần dần. Mấy con chim con đang vàng vọt, nó lấy một cái chân chận lên một con, con này vàng hơn trước.

Nó rừ đi đến, khi đứng cây này, khi ra vào nhành khác, khi phải đi xuống, khi phải trườn lên lấy chỗ đất cao thấp. Nhiều khi đi lên trên mấy hòn đá nhỏ, đá cũng lán, làm

trước, nhưng có một điều khác là thịt này còn đương tươi đương ấm, nên ngon hơn. Lần lần nó ăn hết cả đ chim.

Nó lần lần bò ra ngoài thấy một vật to bay đến gần nó. Đó là con gà nước mẹ. Con chim mẹ thấy đ chim con đã bị ăn mất, cả giận hạ xuống nhè cái đầu con chó sói con mà nù, xòt. Con chó sói con cũng lấy mỏ đánh trả lại.

Nó ăn núp trong bụi một buổi lâu mới đi ra. Thế là nó đã học được một chuyện khác: những thứ vật sống là thịt, và đã ăn rất ngon. Nhưng thứ vật sống ấy nếu nó lớn thì có

thể làm thịt họ. Vậy chỉ ăn những thứ nhỏ như mấy con gà nước con, còn đừng nên mò đến thứ lớn như con gà nước mẹ.

Nó lần đi lại gần bờ suối. Vì nó chưa từng thấy nước bao giờ nên nó tưởng là đi trên mặt nước là thú lắm, vì nó thấy mặt nước là thẳng bằng, không có chỗ cao rồi thấp như trên đất. Nó dước xuống nước, thì nghe hơi lạnh hơi vọc, và sụp vào trong nước, nó phải chìm xuống.

